

- 3 Анықтап алыңыз: Сізді неге ұстады (сізден неге күдіктенді?) Ұстаудың себебін, негізін түсіндіруді талап етіңіз. Кінәсіздік презумпциясын бұзбауын талап етіңіз (соттың айыптау үкімінің шешімі шықпағанша, адам кінәсіз).
- 4 Еш нәрсе айтпаңыз (үндемеушілік сақтаңыз), өзіңізге, жұбайыңызға, әйеліңізге, және жақын туыс-тұмаға қарсы, кез келген анықтамамен ақпараттарды беруден бас тартыңыз. Сіз өзіңіздің кінәсіздігіңізді дәлелдеуге жауапкершілігіңіз жоқ.
- 5 Телефонмен қоңырау шалуды талап етіңіз (туыс-тума, жақындарыңызға, адвокатқа ұсталғанын және қай жерде отырғаныңызды жариялау үшін). Телефон арқылы ұстаған полицей қызметкерінің атын, тегін, лауазымын, және жетон нөмерін айтып жаздырыңыз.
- 6 Сіз (полиция емес) таңдаған адвокатты талап етіңіз. Сізде адвокатқа қаражат болмаса, онда Сізге мемлекет қаржылындырған адвокат берілу керек. Полициямен шақырылған адвокаттың қызметінен бас тартқан кезде, басқа қорғаушының көмегін талап етуден айырылмайтын құқығыңыз бар. Жауапты адвокаттың көзінше беру тек күдікті адам емес, куәгерлер де бере алады.
- 7 Қауіп-қатер, бопсалау немесе қинау болған жағдайда, жазбаша түрде өтініш жазыңыз. Полиция қызметкерлері міндетті түрде сыпайы болу керек, "Сіз" деп сөйлеп, Сізге бұрылып қарау.
- 8 Сіздің құқығыңызды Сіз түсінетін тілде түсіндіріп беруді талап етіңіз.
- 9 Жауап алуды оңаша жағдайда өткізбеуін талап етіңіз. Егерде сіз кінәсіз болып тұрып,

полиция қызметкерлеріне қылмысты жасадым деп жауап берсеңіз, онда полиция қызметкерлері басқа дәлелдерді іздеп, тексермейтінін ескертеміз.

- 10 Қинаса, қатігездікпен, немесе адамгершіліксіз, ар -намысқа тиетіндей әрекет, жасалған кезде, тез арада медициналық-санитарлық бөлімінің дәрігеріне қаралып (міндетті түрде сізді қабылдағанын және толық денеге қандай зақымдар пайда болғанын туралы жазып алдыратыныз), қинау туралы өтінішіңізді прокурорға, қоғамдық бақылау комиссиясына (ҚБК) немесе ұлттық алдын алу механизмдеріне өткізіңіз.
 - 11 Құжаттарға қол қоюға асықпаңыз! Жазылғанымен мұқият танысыңыз. Бір нәрсемен келіспесеңіз, дәл сол құжатта көрсетіп, белгілеңіз. Сіздің қойған қолыңыз – ол құжаттағы жазылғанын растау емес, ол тек сіздің құжатпен танысқаныңызды білдіреді.
 - 12 Кез келген әрекетті (әрекетсіздікті) СОТҚА шағымданыңыз. Маңызды, шешімде Сізге шағымданудың уақыты мен ережелері түсіндірілуі керек. Егерде Халықаралық факт бойынша азаматтық және саяси құқықтарыңыз бұзылған болса, одан әрі БҰҰның (Біріккен Ұлттар Ұйымы) адам құқығы Комитетіне өтініш берсеңіз болады.
 - 13 Бостандыққа жіберілген кезде, іске байланысты барлық құжаттарды талап етіп, жинап, сақтап қойыңыз.
- ➔ <http://pana-defenders.info/useful-materials/weknowarticle13/>

Статья 13

Каждый имеет право на защиту своих прав и свобод!

PANA

КОАЛИЦИЯ ПО ВОПРОСАМ БЕЗОПАСНОСТИ И ЗАЩИТЫ ПРАВОЗАЩИТНИКОВ

 facebook.com/panadef

 panadefenders@gmail.com

МЫ ЗНАЕМ 13 ПРИЕМОВ ЗАЩИТЫ ПРИ ЗАДЕРЖАНИИ

КОГДА ЧЕЛОВЕКА ЗАДЕРЖИВАЕТ СОТРУДНИК ПОЛИЦИИ, ВАЖНО ЗНАТЬ СВОИ ПРАВА. МЫ РЕКОМЕНДУЕМ ТАКИЕ ДЕЙСТВИЯ:

- 1 Обратите внимание на время фактического задержания и очевидцев этого. Без санкции суда Вы не можете быть задержаны на срок более 72-х часов.
- 2 Требуйте у полицейского предъявить служебное удостоверение и записать его данные.
- 3 Уточните: почему Вас задержали (в чем именно Вас подозревают)? Требуйте

разъяснения причин и оснований задержания. Требуйте соблюдения принципа презумпции невиновности (человек не виновен, пока не вступит в законную силу обвинительный приговор суда).

- 4 Ничего не говорите (храните молчание), то есть откажитесь от дачи любых объяснений и показаний против самого себя, супруга (супруги) и близких родственников. Вы не обязаны доказывать свою невиновность.
- 5 Требуйте телефонного звонка (чтобы сообщить родным, близким, адвокату о задержании и месте нахождения). Продиктуйте по телефону также фамилию, должность и номер жетона полицейского, который задержал Вас.
- 6 Требуйте адвоката, которого Вы (а не полиция) выбрали. Если у Вас нет средств, то адвокат должен быть предоставлен за счет средств государства. Отказ от услуг приглашенного полицией адвоката не лишает Вас права ходатайствовать о допуске другого защитника. Давать показания в присутствии адвоката может не только подозреваемый, но и свидетель.
- 7 Подайте заявление в письменном виде в случае угроз, шантажа и насилия. Сотрудник полиции обязан быть вежливым, обращаться на "Вы".
- 8 Требуйте разъяснения Ваших прав на понятном Вам языке.
- 9 Требуйте проведения допроса не в условиях изоляции. Если Вы невиновны и полиция получит от Вас признание в совершении преступления, то сотрудники полиции не будут искать другие доказательства и проверять другие версии.

10 В случае пыток, жестокого, бесчеловечного или унижающего достоинство обращения и наказания, важно без промедлений обратиться к врачу медсанчасти (чтобы обязательно была сделана запись о приеме и полное описание телесных повреждений) и подать заявление о пытках прокурору, общественной наблюдательной комиссии (ОНК) или национальному превентивному механизму (НПМ).

11 Не спешите подписывать какой-либо документ! Внимательно ознакомьтесь с его содержанием. Если не согласны с чем-то, укажите на это прямо в документе. Ваша подпись – не свидетельство согласия с содержанием документа, она только подтверждает факт ознакомления с документом.

12 Любое решение, действие (бездействие) обжалуйте в СУД. Важно, чтобы в решении Вам были разъяснены сроки и порядок его обжалования. Если укажете на нарушение прав согласно Международному пакту о гражданских и политических правах, далее Вы сможете обратиться в Комитет по правам человека ООН.

13 Требуйте, собирайте, храните все документы, относящиеся к делу, даже если Вас освободят.

➔ <http://pana-defenders.info/useful-materials/weknowarticle13/>

Бап 13

Өз құқығы мен бостандығын қорғауға әркімнің де құқығы бар!

PANA

ҚҰҚЫҚ ҚОРҒАУШЫЛАРДЫҢ ҚАУІПСІЗДІГІ МЕН БЕЛСЕНДІЛЕРДІ ҚОРҒАУ КОАЛИЦИЯСЫ

 facebook.com/panadef

 panadefenders@gmail.com

ҰСТАЛҒАН КЕЗДЕ 13 ҚОРҒАНУ ЖОЛЫН БІЗ БІЛЕМІЗ

АДАМДЫ ПОЛИЦИЯ ҚЫЗМЕТКЕРІ ҰСТАҒАН КЕЗДЕ, ОЛ ӨЗИНІҢ ҚҰҚЫҒЫН БІЛГЕН ДҰРЫС. БІЗ КЕЛЕСІ ҚАДАМДАРДЫ ЖАСАУҒА ҰСЫНЫС БЕРЕМІЗ:

- 1 Факт бойынша нақты ұсталған уақытты, және көзімен көрген адамдар бар екеніне назар аударыңыз. Соттың санкциясыз Сізді 72 сағаттан артық ұстауға болмайды.
- 2 Полицей қызметкерінен, оның қызмет куәлігін көрсетуін талап етіп, деректерін (данныйларын) жазып алыңыз.